

Pilkuse küla arengukava 2003 - 2008



Pilkuse 2003

SISUKORD

Sissejuhatus

1. Küla olukord ja üldine kirjeldus
 1. Ajalooline taust
 2. Paiknemine
 3. Elanikkond
 4. Loodusolud
 5. Majandusolud
 6. Sotsiaalolud
 7. Infrastruktuur
 8. Investeeringud
 9. Koostööpartnerid
2. Hinnang küla olukorrale
 1. Swot analüüs
 2. Arengueelduste koondhinnang
3. Visioon 2008
4. Küla arengulised eesmärgid ja ülesanded nende saavutamiseks
5. Võtmevaldkonnad külaelu arengus
6. Tegevuskava
7. Küla arengukava elluviimine, seire ja hindamine
8. Küla arengukava seos valla arengukavaga ja teiste arenguliste dokumentidega
9. Kokkuvõte

Lisad

1. Küla asendi kaart
2. Elanikkond

SISSEJUHATUS

Külaelu edendamiseks on vaja läbimõeldud, vajadustest lähtuvat ja samas pikemas perspektiivis alternatiivset tegevusplaani. Eesmärgiks on külaelu väärtustamine ning kaasa aitamine ettevõtluse arengule. Arengukava eesmärgiks on määrata Pilkuse küla peamised arengusuunad ja prioriteedid aastani 2008. Arvesse võttes kiiresti arenevat ühiskonda ja küla asukohta. Arendamisel tuleb eelkõige arvestada elanike vajadusi. Julgustada avaldama oma arvamust osalemaks küla arengu kujundamisel. Suurendada inimeste vastutust ja kohustust kavandatu ellu viia. Objektiivselt hinnata reaalsel olukorda ning võimalusi, mis aitaksid kaasa külas ettevõtluse arendamisele ja küla kui elukeskkonna kvaliteedi tõstmisele. Arengukava koostamiseks korraldati üldkoosolek. Väikeste gruppidega on korduvatel aruteludelosalenud kokku 10 elanikku. Pilkuse küla arengukava lähtub Eesti Vabariigi seadustest, Valga maakonna planeeringust ja Otepää valla arengukavast.

1 KÜLA OLUKORD JA ÜLDINE KIRJELDUS

1.1 AJALOOLINE TAUST

Pilkuse küla on ajalooliselt tekkinud endistele Pilkuse mõisa maadele. Ajalooürikutes on Pilkuse mõisat esmakordselt mainitud 1541. aastal. Küla asutamise alguseks arvatakse 1868. aastat, kui Holdre mehed tulid Pilkuse mõisa sooviga osta endale siit talud. Notariaalleping kirjutati alla mõisa omaniku Carl von Rothi ja Madis Miljani vahel. Samal aastal asusid veel kaks mulgimaa meest Pilkuse külla talupidajateks. 1939. aastal eksisteeris praeguse Pilkuse küla territooriumil kolm väikest küla - Mäe 1, Mäe 2 ja Alaküla. Enne teist maailmasõda oli Pilkuse küla territooriumil 62 majapidamist, nendest on tänaseks säilinud 45 majapidamist. Varemets või täiesti hävinenud on 16 talu, juurde on ehitatud 10 elamist. 1949. aastal moodustati Pilkuse küla territooriumile "Jüriöö" ja "Tasuja" kolhoosid, mis 1951. aastal liideti ühtseks "Jüriöö" kolhoosiks. Kolhoos likvideeriti 1958. aastal, mille tulemusel sai Pilkuse külast Otepää sovhoosi üks osakondadest. Otepää sovhoos likvideeriti 1992. aastal. Taasiseseisvumise järel on külaelu väärtustanud noored pered asustanud sovhoosi ajast tühjaks jäänud talud. Tänu paigale jäänud ja sisserännanud noortele peredele on külaelu taas elavnenud.

1.2 PAIKNEMINE

Pilkuse küla asub Valga maakonnas, Otepää vallas. Küla läbib kaks olulist maanteed (Otepää -Kanepi -Võru ja Otepää -Põlva). Pilkuse küla paikneb Otepää linna külje all (küla algus on linnast 2 km. Kaugusel ja lõpp umbes 10 km. kaugusel). Küla kaugem piir on ka maakonna piiriks. Pilkuse küla asukoht lähtudes Lõuna-Eesti linnadest on hea. Põlva -40 km, Tartu -42 km, Valga - 50, Võru -50, Kanepi -20 km.

1.3 ELANIKKOND

Pilkuse külas elab 137 inimest. Lapsi ja noori kuni 17 eluaastani on 33, tööelisi vanuses 18 -59 on 71, pensioniealisi 60 ja vanemad on 30. Nagu arvud näitavad on külas palju noort ja elujõulist rahvast, lapsi on palju ja pensionärid on aktiivsed ja teotahtelised. Külas on 57 talu ja 1 korterelamu.

1.4 LOODUSOLUD

Pilkuse küla paikneb Otepää looduspargi territooriumil. Mitmekesise ja vahelduva loodusega ala, kus asub hulgaliselt mägesid, kauneid järvi ja väiksemaid veekogusid. Maastik on väga kaunis ja maaliline Metsad vahelduvad mägede ja orgudega. Ei puudu ka soised alad.

1.5 MAJANDUSOLUD

Pilkuse külas kohapeal töökohti ei ole. Talumajapidamised tegelevad kõik suuremal või vähemal määral looma -, vilja -ja köögiviljakasvatamisega. Paljud tegelevad mesindusega. Turismiga tegeleb 3 majutusasutust -Veskimäe, Pilkuse Puhkemaja, Veski spordibaas. Nii talupidajad kui ka turismiga tegelejad annavad tööd ainult oma pereliikmetele (väljaarvatud hooajalised tööd). Enamus külarahvast käib tööl Otepää valla ettevõtetes.

1.6 SOTSIAALOLUD

Pilkuse küla lapsed käivad Otepää valla lasteaias ja õpivad Otepää Gümnaasiumis. Haigla, kiirabi, perearstid, postimaja, kauplused, raamatukogu -asuvad kõik Otepää linnas. Küla seltsielu hakkas elavnema 1997. aastal. Alustasime ühise lastekaitse päeva tähistamisega. Tänapäev on traditsioonilisi üritusi rohkesti - ühised jõulupeod, jaanituli, volbripäev, lastekaitsepäev. Mõõtu võetakse nii vastlaliugudel kui külapäeval, viimane toimub igal aastal augustikuu esimesel laupäeval. Pilkuse külaseltsi loomiseni jõuti 2001. aastal. Ühiselt on korrastatud plats küla keskele kuhu Otepää valla abiga paigaldasime mälestuskivi Pilkuse esmamainimise 460-nda aastapäeva auks, sellel platsil tähistame ka iga aastasi külapäevi. Ühiste talgute käigus rajasime Pilkuse järve äärde ujumiskoha, lõkkeplatsi ja külakiige. Seda algatust toetas ka Otepää vald omalt poolt, remontides ligipääsu tee ja muretses lõkkeplatsile uued lauad, pingid, kuivkäimla, randa riietumiskabiini ja lõkkele praevarda. Suvel on see mõnus puhkepaik nii oma külainimestele kui ka turistidele. Paljudes majapidamistes on telefoniühendus. Mobiilside jätab kõikides võrkudes soovida, mis on tingitud mägisest maastikust. Avatud interneti punkt külas hetkel puudub, kuid on avatud ja võimalik kasutada Otepää linnas.

1.7 INFRASTRUKTUUR

Teed -küla läbivad Otepää -Põlva ja Otepää -Kanepi -Võru maanteed. Mõlemad maanteed on küll linnade vahelised, kuid siiani kruusakattega. Teede olukord on väga halb. See mõjub pärssivalt ka turismi arengule, eriti suvel kui tolm hõljub küla kohal ei tule siia ei rattamatkajad ega ka jalgsimatkajad. Ühistransport - bussiliiklus on väga vilets. Vesi -kõik majapidamised kasutavad oma kaevu ja heitvete kogumiskaevu. Ainuke puurkaev on Veski spordibaasil aga see kaev varustab veega ainult spordibaasi. Prügimajandus -majapidamised koguvad ja viivad ise oma prahi prügimäele. Kuid vaikselt hakkab levima ka lepingute sõlmimine prügiveo firmadega. Üks kord aastas kevadiste suurpuhastuste ajal organiseerib Otepää vald ka suured konteinerid küla keskustesse kuhu on võimalik paigutada suuremõtmelised asjad. Ohtlikke jäätmeid on võimalik kaks korda nädalas viia Otepää linnas asuvasse vastuvõtupunkti. KLaastaarat on võimalik ära

viia nii Otepää linna kogumiskastidesse, kui ka kohapeal käivatele kokkuostjatele müüa.

1.8 INVESTEERINGUD

Põhilised investeeringud on tehtud Pilkuse külaseltsi algatusel. Meie ettevõtmisi on toetanud Kohaliku Omaalgatuse Programm ja Otepää vallavalitsus. Vajalik on olnud ka omafinantseering. 2000. aastal alustasime Pilkuse järve projekti elluviimist, mis ei leidnud kahjuks küll alguses kellelki rahalist toetust ja nii alustasime oma raha ja oma tööjõuga. Pilkuse järve projekti käigus puhastati Pilkuse järve ujumiskoht võsast ja sinna kogunenud prahist. Korrastati vana lõkkeplats, ehitati külakiik, käimla ja seda kõike talgute korras ja oma finantseeringuga. 2001.aastal paigaldasime Kohaliku Omaalgatuse Programmi ja Otepää valla abiga mälestuskivi Pilkuse esmamainimise 460-nda aastapäeva puhul. 2002. aastal toetas Otepää vald meie Pilkuse järve projekti omalt poolt uute lõkke ääre pinkide, laudade, praevarda, ranna riietuskabiini ja uue käimlaga. Kõik need asjad panime kokku ja paigaldasime oma jõududega.

1.9 KOOSTÖÖPARTNERID

Kõige rohkem on meid abistanud Otepää vald, kes on meid toetanud nii rahaliselt kui ka meie asjaajamistes. Võimaluste piires on meid toetanud ka Kohaliku Omaalgatuse Programm ülapäevade läbiviimisel on meid toetanud ka AS Avallone ja AS Parmet. Tihe koostöö on meil ka Otepää Looduspargiga

2 HINNANG KÜLA OLUKORRALE

2.1 SWOT-ANALÜÜS

<p>Tugevused</p> <ul style="list-style-type: none">• Asukoht-Asume Otepää piirkonnas. Küla paikneb Otepää looduspargi territooriumil- Maastik on mitmekülgne.• Infrastruktuur-küla läbib kaks suurt maanteed (Otepää-Põlva ja Otepää-Kanepi-Võru).• Ajalooline-Pilkuse mõisa hooned, Võnnumägi, Trepimäe tamm.• Kultuuriline väärtus-Küla seltsielu sai alguse aastal 1997• Elujõulised talud.• Maade erastamine lõpetatud.• Elanikkond-Palju noori ja tööealisi. Slaalomimägi ja murdmaa suusarajad.• Järved-oma olemasolevate ujumiskohtadega puhkamiseks nii turistidele kui kohalikele.• Pilkuse ranna lõkkeplats koos istumiskohtade, telkimis võimalustega ja külakiigega.• Loodud MTÜ-võimalus taotleda riigipoolseid finantseeringuid projektidele.• Kaks korda nädalas kauplusauto külastus-saab osta esmatarbe kaupu.• Otepää linna lähedus-lasteaiaid, koolid, raamatukogu, kauplused, internetipunkt.	<p>Nõrkused</p> <ul style="list-style-type: none">• Ettevõtlus• Töökohtade puudus• Puudub teabetuba• Elektriga halb varustatus• Olulised maanteed on kruusakattega• Puudub selsimaja ürituste ja kooskäimiste läbiviimise koht <p>Busssiliikius nõrk.</p>
<p>Võimalused</p> <ul style="list-style-type: none">• Seoses euroopa liiduga tuleb siia väljstpoolt Eestit rohkem külastajaid• Turism• Matkarada• Alternatiivne põllumajandus tegevus• Külaelu leavnemine seoses külakeskuse ehitamisga. <p>Uute töökohtade tekkimine seoses väikeettevõtluse arenguga.</p>	<p>Ohud</p> <ul style="list-style-type: none">• Turism• Linnastumine

2.2 ARENGUEELDUSTE KOONDHINNANG

Pilkuse küla põhilised tugevused seisnevad Otepää linna läheduses, looduslikes oludes ja turismipiirkonnas asumises. Kasuks tuleb ka juba aktiveerunud külaelu, taaselustatud vanad traditsioonid ja ühised tegemised, mis aitavad samuti kaasa külaelu arengule. Pilkuse küla nõrkusedki seisnevad linna läheduses, samuti

külaelanike suhteliselt rutiinsest elust tingitud probleemidest. Pilkuse küla vajab külaelu arendamiseks ja püsijäämiseks oma elanike head tahet väärtustada külaelu ja soovi säilitada nii oma küla kui ka vanad traditsioonid.

3 VISIOON 2008

KVALITEETNE JA TOIMIV INFRASTRUKTUUR

Pilkuse küla läbivad maanteed on asfalteeritud, ülejäänud väiksemad kruusakattega teed on remonditud ja normaalselt hooldatud. Külas on oma teabetuba -internetipunkt püsiühendusega, printeri ja ajalehtedega. Bussiliiklus on inimsõbralikult ja hästi korraldatud.

SISUKAS VABAAJA VEETMINE

Pilkuse külal on seltsimaja, kus toimuvad üritused aastaringselt, käivitatud on ka mõned huvialaringid. Seltsimajas asub teabetuba ja küla ajalootuba, väljapanekutega küla ajaloo kohta. Aastaringselt toimuvad vabaõhuüritused, matkad loodusesse, organiseeritakse võistlusi ja konkursse.

ARENENUD VÄIKEETTEVÕTLUS JA TURISM

Pilkuse küla olemasolevad majapidamised on muutunud tugevamaks. On tekkinud uusi tootmistalusi, kus peale oma pereliikmete saavad tööd ka teised külaelanikud. Aastaringselt tuleb siia turiste kodu -ja välismaalt, nende põhiliseks meelitajaks on hästi töötav turismitalude kett ja kaunis loodus, oma paeluvate veesilmade ja kõrguvate mägedega.

SOTSIAALNE RAHULOLU

Pilkuse küla on viitade ja talusiltidega varustatud, mis tagab kiirabi ja päästeameti kiire ja õigeaegse kohalejõudmise. Pole töötuid ega probleeme meelemürkidega. Elanikud tunnevad end turvaliselt.

PUHAS ELUKESKKOND

Teeääred on prahist puhtad ja suvel niidetud. Majapidamistest on kadunud vanad romud, vanaraua -ja mööblihunnikud. Kõikidel majapidamistel on sõlmitud prügiveo lepingud, mis hoiavad ära prahihunnikute tekkimise.

4 KÜLA ARENGULISED EESMÄRGID JA ÜLESANDED NENDE SAAVUTAMISEKS

TOIMIV INFRASTRUKTUUR

- Ehitada seltsimaja seltsielu edendamiseks
- Propageerida prügilepingute sõlmimist
- Korraldada heakorratalgud
- Avada teabetuba
- Intensiivistada koostööd vallaga

TUNTUD JA HUVITAV KOHT KÜLASTAJATELE

- Luua turistidele ööbimisvõimalused majutuskohtades ja telkimisplatsidel
- Rajada umbes 3 km matkarada, küla looduskaunite paikade tutvustamiseks
- Teha Pilkuse küla oma lehekülg internetis
- Reklaamida küla tegemisi kõikjal meedias

AKTIIVNE KULTUURIELU

- Hoida olemasolevaid traditsioone ja luua uusi
- Jätkata traditsioonilist külapäeva korraldamist praegustele ja endistele külaelanikele
- Seltsimaja valmimisel korraldada aastaringset ka ruumisisesid üritusi
- Asutada oma klubi eakatele külaelanikele
- Luua hea koostöö naaberküladega

TERVE JA TURVALINE KÜLA

- Propageerida tervislikke eluviise
- Tutvustada loodusravi võimalusi
- Seada sisse toimiv naabrivalve
- Informeerida tervishoiu ja Otepää Päevakeskuse pakutavatest teenustest

ARENENUD VÄIKEETTEVÕTLUS

- Luua turismitalude kett -arendada koostööd talude vahel
- Kindlustada kauplusautode külastused

5 VÕTMEVALDKONNAD KÜLAELU ARENGUS

TURISM

See on kõige perspektiivsem valdkond, arvestades kaunist loodust, paeluvaid veesilmi ja kõrguvaid mägesid. Ka uue 90 m Tehvandi hüppemäe valmimine Otepääl toob kaasa suurema turistide tuleku Otepääle ja seega ka Pilkuse külla. Kuna Tehvandi detailplaneering hõlmab osaliselt ka meie küla. Tänu heale asukohale on meil võimalus turistide toidlustada ja majutada. Tulles siia puhkama, saab turist nautida looduses matkamist, järvedes suplemist ja talvel nautida häid murdmaasuusaradasid. Arendades taluturismi on külalistel võimalus nautida tõelist maalähedust ja külaelu. Arendades turismi, saab Pilkuse külast tõeliselt atraktiivne koht nii kodu kui välisturistidele.

KESKKONNAKAITSE

Ka see on tähtis valdkond, kuna küla paikneb Otepää Looduspargi territooriumil. On vaja teha selgitustööd loodushoiust ja majapidamiste korrastamistest. Teeäärte ja muude ühiskasutatavate objektide korrashoiuks korraldada talgud. Aidata organiseerida romude ja vanaraua äravedu. Selgitada elanikele prügiveo äravedamise vajalikkust, sest paljud ladustavad prügi oma talumaadel. Samuti on vaja propageerida võsa raiumist ja sellega säilitada haritavat maad ning avada kauneid loodusvaateid.

KULTUUR

Väga oluline on arendada kultuurielu. Kultuurielu arendamiseks on vaja korraldada huvitavaid ja originaalseid üritusi. Jätkates vanu traditsioone ja luua uusi omanäolisi. Seltsielu edendamisel on juba suur töö tehtud. Külal on omad traditsioonilised, külaelanikud on aktiivsed ürituste ja spordipäevade korraldajad, läbiviijad. Alustatud on küla kroonika ja ajaloo kogumisega ja arhiveerimisega. Momendil puudub Pilkuse külal oma seltsimaja, kus saaksid koos käia erinevad rahvakunsti harrastajad. Samuti puudub teabetuba -ilma milleta on tänapäeva kiiresti muutuv ja arenevas maailmas raske edasi areneda ja keeruline suhelda teiste külade ja seltsidega.

ETTEVÕTLUS

Ettevõtluse valdkond on eriti oluline. Edukas ettevõtlus ja töökohtade olemasolu hoiavad noori ja haritud inimesi kodukohas, aidates kaasa küla arengule erinevates valdkondades. Kuna asumine looduspargi territooriumil ja turismipiirkonnas, siis peaks eelkõige pöörama tähelepanu turismi arendamisele. Ettevõtluse arendamine toob kaasa uute töökohtade tekke kohapeal, mis aitab kaasa elanike arvu püsimisele ja suurenemisele. Tihe koostöö on meil ka Otepää Looduspargiga.

6 TEGEVUSKAVA

Aeg	Tegevus, Investeeringu-objekt	Orienteeruv maksuvus EEK	Rahastamise allikas	Vastutaja
2003	Teabetoa avamine ,arvuti ja printeriga	37846	Otepää vald	Pilkuse külaselts
2004	Spordiväljak		Otepää vald	Pilkuse külaselts
2004	Pilkuse järve äärde telkimis kohtade rajamine.			Pilkuse külaselts
2005	Pilkuse järve äärde liivaranna rajamine koos ujumissilla ja lastele mõeldud atraktsioonidega	50000	Fondid Otepää vald	Pilkuse külaselts
2006	Seltsimaja ehitamine	500000	Fondid Otepää vald	Pilkuse külaselts
2007	Matkarada 3km			Pilkuse külaselts
2008	Ajaloo tuba , videotuba +huvialaring lastele		Fondid	Pilkuse külaselts

7 KÜLA ARENGUKAVA ELLUVIIMINE, SEIRE JA HINDAMINE

Arengukava elluviimise eest hoolitsevad külaelanikud, koordineerib MTÜ Pilkuse külaselts. Arengukava vaadatakse läbi külaelanike poolt igal aastal I.aprilliks. Saavutuste hindamiseks viiakse läbi küsitlus külaelanike seas, et saada teada ja tagasisidet inimeste rahulolu kohta arengukava elluviimisel. Hinnatakse olukorra muutumist külas.

8 KÜLA ARENGUKAVA SEOS OTEPÄÄ VALLA ARENGUKAVAGA JA TEISTE ARENGULISTE DOKUMENTIDEGA

Pilkuse küla arengukava seondub Otepää valla arengukavaga, mis on koostatud aastateks 2002 -2005, järgnevate punktide läbi:

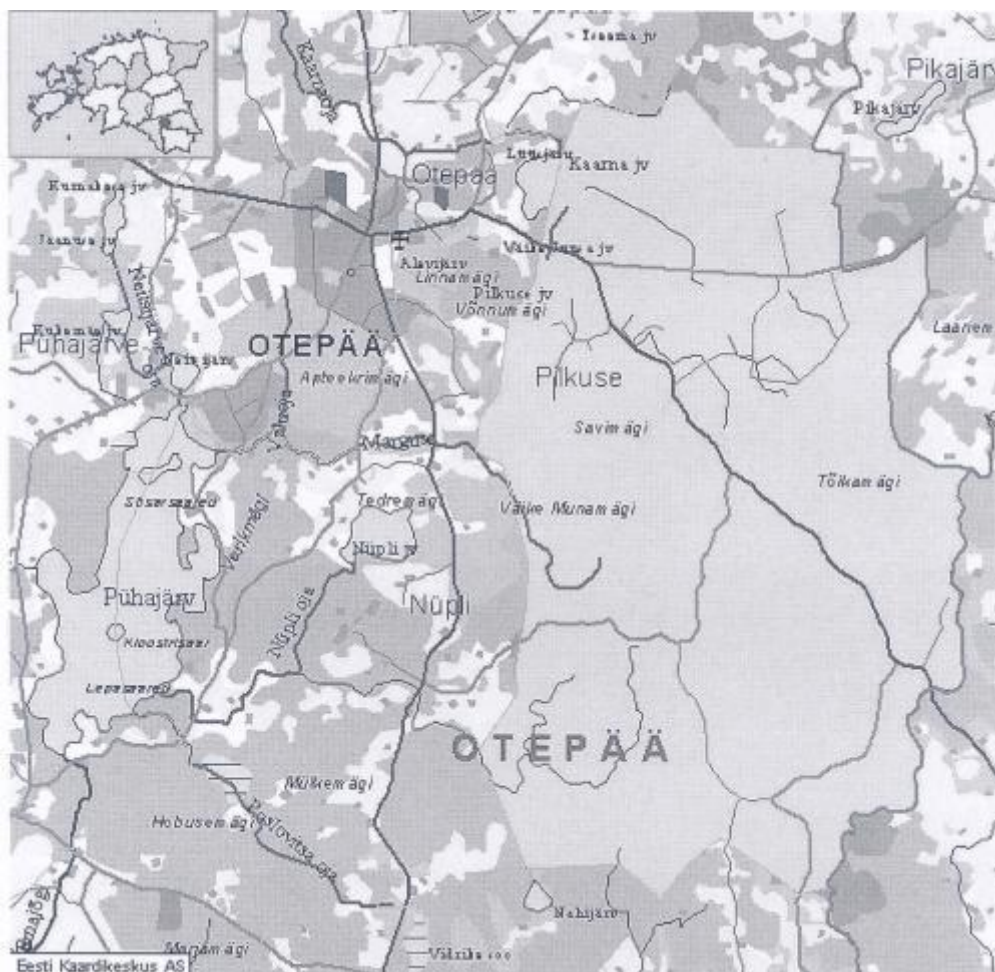
1. Otepää on populaarne puhkuse veetmise koht eestimaalastele ja välituristidele
2. Toimib kogu valda kattev avalike teabetubade võrgustik
3. Elanikud on keskkonnateadlikud ja keskkonnahoidlikud
4. Elukeskkond on heakorrastatud ja puhas
5. Kaunid loodusvaated on avatud, toimib pidev maastikuhoole
6. Toimib naabrusvalve

9 KOKKUVÕTE

Kasutades ära turismipiirkonnas asumist ja kaunist loodust, on meil arenguks suured võimalused. Külarahva põhiliseks sooviks on parandada oma elukvaliteeti samas hoida alles küla omapära. Põhilised eesmärgid on parandada infrastruktuuri, arendada ettevõtlust, külarahvale luua mõnusad vabaaja veetmise ja kooskäimise võimalused. Muuta küla kauniks ja turvaliseks, kus veedavad ka turistid meelsasti oma aega. Soovime, et Pilkuse küla ei ole tuntud ja hinnatud ainult Otepää vallas vaid, et meid teatakse üle kogu Eesti. Arvame, et tuginedes oma küla vajadustele ja võimalustele, on meie külaarengu võtmevaldkondadeks turism, ettevõtlus, keskkonnakaitse ja kultuur. Võttes arvesse oma tugevusi ja püüdes parandada nõrkusi, saab Pilkuse külast mõnus koht elamiseks.

LISAD

1 KÜLA ASENDIKAART



2 ELANIKKOND

vanus	arv	protsent
0-6	6	4,4%
7-17	27	19,7%
18-59	71	51,8%
60 ja vanemad	30	24,1%

